

АМ

ГАЗЕТА ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

№ 1 (394)

Січень 2022 року

19 січня 2022 року

**ЗИЧИМО ЧИТАЧАМ "АМ"
ЗДОРОВ'Я, ДОБРА, МИРУ,
НОВИХ ПРОФЕСІЙНИХ
ЗДОБУТКІВ І ПЕРЕМОГ
У НОВОМУ, 2022 РОЦІ!**

У ЦЬОМУ НОМЕРІ ЧИТАЙТЕ:

- 2 – Новітні технології в інтервенційній кардіології
- 3 – З метою протидії поширенню COVID-19
- 4 – Унікальним музеєм університету надано статус об'єктів національного надбання України

● **Вдосконалюємо навчальний процес**

ВИВЧАТИ АНАТОМІЮ НА СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ РІВНІ

Студенти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького відтепер зможуть вивчати анатомічні й морфологічні макро- та мікроструктури організму на новому сучасному рівні, опанувати анатомію у найменших дрібницях. З цієї метою для морфологічних кафедр адміністрація нашого університету придбала справжнє електронне диво – інтерактивний анатомічний стіл SECTRA Table F18 виробництва Швеції.

Такий високотехнологічний "навчальний посібник", яким нині може похвалитися не кожен медичний навчальний заклад в Україні, значно підвищує ефективність надання студентам-медикам освітніх послуг

Для кафедри нормальної анатомії закуплено сучасне навчальне обладнання – інтерактивний анатомічний стіл

Інтерактивний стіл наочно покаже студентам, як працюють внутрішні органи та всі системи людського організму, як скорочуються м'язи, як скальпель шар за шаром проникає у тіло під час операції. На людському скелеті легко можна розглянути кожен кісточку в найменших дрібницях, причому зображення дуже якісне – у цифровому 3D-форматі.

Цей високотехнологічний навчальний прилад дає можливість застосовувати будь-які методи дисекції, такі як "тканина за тканиною", "шар за шаром", або шляхом знаходження певної структури, минаючи всі шари; вимірювати та позначати відстані між анатомічними структурами в 3D-реконструкції; проводити віртуальні розтини трупів та отримувати зображення реальних дисекцій. Він надає доступ до зображень із гістології і цитології з високою роздільною здатністю, отриманих за допомогою цифрових мікроскопів, які можна переглядати в повноекран-

ному режимі та збільшувати до мікроскопічної роздільної здатності; до клінічних випадків з ембріології, що містять 14 етапів ембріогенезу, які включають гістологічні слайди та сегментовані структури кожної моделі (їх можна видалити або сховати), а також до 3D-реконструкції з позначеними кольором структурами для простої ідентифікації.

Великий інтерактивний екран із системою індикації зображень дозволяє забезпечити взаємодію із зображеннями людського тіла, отриманими з допомогою комп'ютерної або магнітно-резонансної томографії. Детальні дослідження змодельованих органів дозволяють студентам-медикам краще зрозуміти анатомічні функції та індивідуальні відмінності людей.

(Закінчення на с. 2)

(Закінчення. Початок на с. 1)

Окрім цього, інтерактивний стіл є освітнім порталом, що може використовуватись для обміну клінічними випадками з іншими установами різних країн світу. Навчальні заняття із розборами клінічних випадків проводитимуть з його допомогою й викладачі інших морфологічних кафедр нашої Alma Mater.

Послуги з монтажу обладнання та навчання фахівців, які будуть проводити на ньому заняття, нададуть представники компанії-виробника. "Працівники кафедри і студенти з нетерпінням очікують на перше заняття, оскільки на цьому новому обладнанні зображено органи і тканини для вивчення анатомічних і морфологічних макро- та мікроструктур організму людини", – зазначила завідувачка кафедри нормальної анатомії, професор **Леся Матешук-Вацеба**.

Придбання високотехнологічного симуляційного обладнання вже декілька років є в пріоритеті розвитку нашого університету. Так, у минулому році навчальний імітаційний

Колектив кафедри нормальної анатомії висловлює вдячність ректору Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, академіку НАМН України, професору Борису Зіменковському та проректору з адміністративно-господарської роботи Олені Шевазі за придбання віртуального анатомічного столу SECTRA Table F18 для морфологічних кафедр університету.

центр ЛНМУ імені Данила Галицького отримав віртуальний симулятор пацієнта Body Interact. Настільки висококласними "навчальними посібниками" нині можуть похвалитися не всі медичні заклади освіти в Україні. Проте це вимога сьогодення: використання сучасного навчального обладнання значно підвищує ефективність надання освітніх послуг студентам медичних спеціальностей.

Відділ комунікації і промоції

IV ЛЬВІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ПРАКТИЧНО ОРІЄНТОВАНИЙ КУРС З ІНТЕРВЕНЦІЙНОЇ КАРДІОЛОГІЇ ТА АНГІОЛОГІЇ

● Наука і практика медицини

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНТЕРВЕНЦІЙНІЙ КАРДІОЛОГІЇ

10-11 грудня 2021 року відбувся IV Львівський міжнародний практично орієнтований курс з інтервенційної кардіології та ангіології. Його організаторами виступили кафедра сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, департамент охорони здоров'я Львівської ОДА, управління охорони здоров'я департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради, Перше територіальне медичне об'єднання м. Львова та Львівський обласний клінічний лікувально-діагностичний кардіологічний центр. Курс організовано за підтримки Асоціації інтервенційних кардіологів України та Селезійського центру хвороб серця м. Забже, Польща.

Захід відбувся у змішаному – онлайн та офлайн – форматі. Він зібрав понад 800 учасників з усіх регіонів України, з яких близько 100 – у режимі офлайн. Для них оргкомітет конференції забезпечив дотримання усіх необхідних протиепідемічних заходів.

Відкрили конференцію директор департаменту охорони здоров'я Львівської ОДА, доцент **Орест Чемерис** та член експертної групи МОЗ України "Кардіологія. Хірургія серця і магістральних судин", професор **Максим Соколов** (Київ). Учасники конференції мали можливість прослухати 28 доповідей провідних вітчизняних спеціалістів з Києва, Дніпра, Харкова, Львова, Івано-Франківська, Вінниці та закордонних спікерів із Польщі, Німеччини та Великої Британії.

Родзинкою заходу стали прямі трансляції черезшкірних коронарних втручань з катетеризаційної лабораторії Першого територіального медичного об'єднання м. Львова. У перший день конференції в прямому ефірі було продемонстровано сучасний метод визначення гемодинамічної значущості ураження в судинах серця з визначенням фракційного резерву кровотоку в стенозованій коронарній артерії. Сьогодні цей метод є золотим стандартом оцінки ішемічної хвороби серця. До бригади лікарів, які проводили це втручання, увійшли професор **Максим Соколов** та завідувач катетеризаційної лабораторії **Віктор Сало**.

Професор М. Соколов, доцент Д. Беш та д-р О. Рафалюк під час наукової дискусії

На другий день практично орієнтованого курсу вперше в Україні було представлено пряму трансляцію транскатетерної імплантації аортального клапану. Згадане втручання разом із нашим польським колегою професором **Мареком Григером** виконували **Дмитро Беш** та **Віктор Сало**. Цього ж дня вперше в Україні у прямій трансляції проведено закриття вухка лівого передсердя у пацієнта з фібриляцією передсердя та високим геморагічним ризиком. Втручання спільно проводили **Дмитро Беш** та **Кшиштоф Пуйдак** – керівник клініки кардіології шпиталю м. Герфорд (Німеччина). Втручання пройшли успішно і викликали в учасників конференції велике зацікавлення і жваву дискусію.

Міжнародний практично орієнтований курс відбувся у конструктивній і невимушеній атмосфері високопрофесійного обговорення актуальних проблем інтервенційної кардіології та ангіології. Офлайн формат сприяв жвавій дискусії та активному обміну досвідом, розгляду складних клінічних випадків та пошуку для них непростих, але оптимальних рішень. Дуже важливою була активна участь у заході молодих лікарів та інтернів, які мали змогу поспілкуватися з провідними вітчизняними та закордонними фахівцями.

Дмитро БЕШ,
доцент кафедри сімейної медицини ФПДО

● Вітаємо!

Указом Президента України №660/2021 від 16 грудня 2021 року оголошено лауреатів Національної премії України імені Бориса Патона 2021 року.

До складу одного з авторських колективів премійованих робіт увійшов науковець Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького – професор кафедри педіатрії №2 нашої Alma Mater, доктор медичних наук

Дмитро Олександрович ДОБРЯНСЬКИЙ.

Нагороду присуджено за роботу "Забезпечення якості медичної допомоги новонародженим дітям в умовах розбудови перинатальної служби в Україні".

● Нові реалії в умовах пандемії

У ВЕСНЯНОМУ СЕМЕСТРІ ПЕРЕДБАЧЕНО АУДИТОРНО-ДИСТАНЦІЙНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 р. № 1236 "Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2" зі змінами, ухваленими Постановою Кабінету Міністрів України від 24.11.2021 р. №1240 "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 і від 29 червня 2021 р. № 677", рішення Державної комісії з техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій № 47 від 06.12.2021 р., ректор ЛНМУ імені Данила Галицького, академік НАМН України, професор **Борис Зіменковський** видав наказ від 16.12.2021 р. № 4199-з "Про організацію освітнього процесу у весняному семестрі 2021-2022 н.р."

Документом передбачено у весняному семестрі впровадити навчання за змішаною (аудиторно-дистанційною) формою відповідно до графіка освітнього процесу; аудиторні заняття (практичні, лабораторні заняття, семінари) проводити у приміщеннях університету та клінічних баз кафедр з дотриманням протиепідемічних заходів; лекційні заняття проводити у форматі онлайн.

У наказі вказано на необхідність продовжити роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти та працівників університету щодо обов'язку вакцинації з метою запобігання захворюваності на коронавірусну хворобу COVID-19.

(З текстом наказу можна ознайомитися на сайті

ЛНМУ імені Данила Галицького: <https://new.meduniv.lviv.ua>)

З МЕТОЮ ПРОТИДІЇ ПОШИРЕННЮ ХВОРОБИ

Враховуючи складну епідемічну ситуацію щодо захворюваності на COVID-2019, з метою належного виконання постанови головного державного санітарного лікаря № 10 від 06.09.2021р. "Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби" ректор ЛНМУ імені Данила Галицького, академік НАМН України Борис Зіменковський підписав наказ № 50-з від 10.01.2022 р. "Про оновлення алгоритму дій у разі надзвичайної ситуації, пов'язаної з реєстрацією випадків захворювання на ГРЗ та коронавірусну хворобу (COVID-19) серед персоналу та здобувачів освіти".

COVID-19

Документ оновлює алгоритм дій у разі надзвичайної ситуації, пов'язаної з реєстрацією випадків захворювання на ГРЗ та коронавірусну хворобу (COVID-19) серед персоналу та здобувачів освіти. Наказом передбачено низку заходів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусної хвороби, необхідних для виконання на різних етапах: при виявленні ознак ГРЗ, для верифікації діагнозу COVID-19, при виявленні SARS CoV-2 (а також щодо контактних осіб), при виявленні ознак ГРЗ у персоналу університету.

Оновлений алгоритм дій, зокрема, передбачає:

✓ якщо у студента буде виявлено симптоми і ознаки ГРЗ під час занять, викладач академічної групи повинен інформувати завідувача кафедри, ізолювати студента в окреме приміщення, допомогти студенту в комунікації із сімейним лікарем, або лікарем здоров'язбереження і скерувати його на ізоляцію за місцем проживання або в ізолятор гуртожитку;

✓ про кожен випадок виявлення студента із ознаками ГРЗ кафедра зобов'язана інформувати електронною поштою деканат та штаб із забезпечення контролю захворюваності на інфекційні хвороби співробітників та здобувачів освіти університету на e-mail: medwork_dept@meduniv.lviv.ua;

✓ у разі позитивного результату лабораторного обстеження на SARS CoV-2 (ПЛР тестування) або тесту на виявлення антигену SARS CoV-2, студент, який проживає в гуртожитку, підлягає подальшій ізоляції у карантинній зоні, де він

може перебувати, якщо у нього немає медичних показань для госпіталізації відповідно до стандартів МОЗ України;

✓ студент може повернутися на навчання після клінічного одужання не раніше, ніж через 10 днів від початку хвороби;

✓ при виявленні випадку коронавірусної хвороби у студента невакциновані контактні особи (як правило, з академічної групи), за рішенням декана факультету та епідеміолога штабу із забезпечення контролю захворюваності на інфекційні хвороби, перебувають на самоізоляції 14 днів за місцем проживання;

✓ у разі виявлення випадків COVID-19 в академічній групі викладач допускає до подальших занять тільки тих контактних студентів, які отримали дворазове щеплення, яке підтверджене наявністю відповідних сертифікатів;

✓ контактні невакциновані особи допускаються до навчання при відсутності клінічних ознак хвороби не раніше, ніж через 14 днів від моменту останнього контакту;

✓ при виявленні ознак ГРЗ у персоналу університету діагностичні, лікувальні та протиепідемічні заходи повинні проводитися у відповідності з директивними документами МОЗ України.

(З повним текстом наказу можна ознайомитися

на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького:

<https://new.meduniv.lviv.ua>)

МІСЦЕ, ДЕ МЕРТВІ ДОПОМАГАЮТЬ ЖИВИМ

● Музеї

Виповнилося 125 років від часу створення Музею хвороб людини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького – найбільшого в Україні та одного з трьох найбільших у Європі музеїв такого профілю. Окрім львівського, це – музей на базі клініки Шаріте у Берліні (Німеччина) та Музей Дюпюїтрена в Паризькому університеті (Франція).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 р. № 665-р колекції та архів протоколів автопсії Музею хвороб людини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, які є національним надбанням.

“Мертві допомагають живим” – такий напис латиною зустрічає відвідувачів при вході до музею, який розміщено на базі кафедри патологічної анатомії та судової медицини нашої Alma Mater. Першим експонатам Музею хвороб людини – близько півтори сотні років. Аналогів деяких експонатів у світі більше ніде немає.

Історія музею нерозривно пов'язана з історією навчального закладу. У 1784 році, згідно з привілеєм імператора Йосифа II, відбулося відновлення у Львові університету з чотирма факультетами: теології, права, філософським і медичним. Були збудовані та почали функціонувати нові навчальні корпуси та клінічні бази університету, зокрема, патологоанатомічний. У 1875 році студентам почали викладати нову дисципліну – патологічну анатомію.

У 1896-му в університеті було створено окрему кафедру патологічної анатомії. Її очолив професор Карлового університету (Прага) Анджей Обжуг, який керував кафедрою до 1910 року. Власне, з цього часу й було розпочато збирання унікальних експонатів, з яких постав музей. Всі унікальні випадки – органи та їх фрагменти, тіла дітей із вродженими вадами, які померли в утробі матері або невдовзі після пологів – ставали експонатами музею.

З 1920-х років, коли почала активно розвиватися хірургія, колекцію музею поповнювали операційні матеріали. Понад століття керівники кафедри (Здіслав Дмоховський, Вітольд Новіцкі, Михайло Войно-Ясенецький, Євген Пальчевський, Дмитро Зербіно, Юрій Поспішіль) робили кроки для збереження та розвитку музею. Багато років поспіль музеєм опікувалася доцент Анна Рудницька. Значний внесок у реконструкцію Музею хвороб людини зробив його нинішній директор – один із провідних українських вчених у галузі патологічної анатомії, академік НАМН і член-кореспондент НАН України, професор **Дмитро Зербіно**.

Сьогодні в музеї діє 5 відділів, зокрема, експозиція макропрепаратів, що налічує понад 2 тисячі експонатів та близько 95 тисяч архівних протоколів розтинів за період з 1896 по 2021 роки. Окрім цього, тут є велика колекція патогістологічних препаратів, які демонструють мікроскопічний вигляд більшості відомих захворювань – майже 15 тис. одиниць, бібліо-

тека, що містить унікальні наукові часописи та монографії, а також 2,5 тисячі малюнків, створених на початку ХХ століття кафедральним художником з метою експозиції на лекціях і практичних заняттях.

Весь музей умовно розділено стендами, на яких згруповано хвороби різних систем людини. Зокрема, окремий стелаж виділено для демонстрації патології розвитку плодів. Тут є надзвичайно рідкісні експонати, більшість з яких – дуже давні; вважається, що Анджей Обжуг привіз їх у 1896 році з Праги. Музей має одну з найбільших колекцій двоголових плодів – 8 експонатів, які становлять величезну цінність для науки. У дитини-циклопа – одне очне дно і зовсім відсутній ніс. Є плоди з відсутньою черепною коробкою, або й взагалі без голови. Одним із останніх поповнень колекції плодоношення є плід жінки-наркоманки – дитина-русалка (у плоду зрощені ноги).

Не так давно у музеї з'явився ще один цікавий експонат. Оперуючи у Львові 12-річну дівчинку з проблемної сім'ї, канадські дитячі хірурги отримали унікальний операційний матеріал – шлунок з волоссям. Протягом багатьох років дівчинка смоткала кінчики свого волосся і воно накопичувалося в животику дитини.

На стелажі з легенями продемонстровано близько 20 розрізів, на яких наочно видно найпоширеніші хвороби, що вражають бронхо-легеневу систему. Тут представлено рак легень на початковій стадії, коли чітко видно контури пухлини, а також четвертої стадії, коли легеня повністю пронизана метастазами. З-поміж інших в око відразу впадають червоні легені з великими чорними цятками – це так звані "легені шахтаря", антракоз легень – хвороба, що вражає людей, які працюють у шкідливих умовах. Є легеня із наскрізною діркою – каверною. На іншому зразку легеневої тканини майже немає – це відкрита форма туберкульозу. Одне з останніх поповнень колекції музею – легені, вражені COVID-19.

З 1998 року в музеї проводять екскурсії для студентів вищих навчальних закладів і учнів старших класів Львова, області та усієї України. Двері музею відкриті й для туристів, які приїждять сюди з багатьох країн світу.

Відділ комунікації і промоції

МЕДИЦИНА РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ З АНАТОМІЇ

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2021 р. № 1206 "Про наукові об'єкти, що становлять національне надбання" колекцію препаратів Анатомічного музею Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького визнано науковим об'єктом, якому надано статус такого, що становить національне надбання України і включено у відповідний перелік.

Унікальна колекція макропрепаратів людини Анатомічного музею Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, створена в 1894 році під керівництвом завідувача кафедри, професора Генрика Кадия, допомагає вивчати динамічну, порівняльну, пластичну, вікову анатомію, тератологію (вроджені вади). Крім того, дає змогу в повному обсязі проводити науково-дослідницьку роботу студентам, викладачам і лікарям усіх галузей медицини. Анатомічний музей нашої Alma Mater залишається місцем, де мертві навчають живих – "Nis mortui docent vivos". Музей містить унікальні демонстраційні анатомічні препарати і вважається одним із найкращих в Україні.

Жоден електронний носій не зможе замінити практичних навичок, тому для більшості кафедр анатомічний музей – це не тільки колекція анатомічних препаратів, а й місце проведення практичних занять. Крім того, це потужний інструмент інтерактивного навчання, що продемонстровано на прикладі доповіді викладання анатомії людини на кафедрі нормальної анатомії нашої Alma Mater.

За інформацією кафедри нормальної анатомії

● **Виховна робота**

ЗНАЙОМСТВО З УКРАЇНСЬКОЮ ІСТОРІЄЮ ТА КУЛЬТУРОЮ

У Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького навчається багатонаціональна когорта іноземних студентів з країн Європи, Азії, Африки та Америки. Виховна робота з іноземними студентами є невід'ємною складовою навчального процесу. Її основна мета – створення у нашій Alma Mater сприятливих умов для адаптації іноземних студентів до життя та навчання в Україні, формування цілісного полікультурного середовища, атмосфери єдності, дружби, співпраці й творчості.

Активну участь у виховній роботі беруть факультет іноземних студентів університету разом з органами студентського самоврядування та представниками іноземних земляцтв, а також кафедрами, які є їх кураторами. Куратором земляцтва студентів з Індії є кафедра українознавства. Викладачі кафедри постійно організовують для своїх підопічних цікаві навчально-виховні заходи.

Так, 4 січня доцентка кафедри українознавства **Наталія Гірня** провела для іноземних студентів англійськомовного відділення екскурсію до Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла (*див. фото*). Учасники заходу не лише побували у самому храмі, відомому ще як Костел єзуїтів, а також відвідали його підземелля.

Студенти оглянули експозиційні зали, що презентують історію храму, діяльність монахів-єзуїтів у Львові з 1574 року. Значне зацікавлення у майбутніх лікарів викликали унікальні макети вигляду Львова у XIV-XVI століттях, завдяки яким вони мали можливість побачити дерев'яне готичне місто, що зго-

ріло під час великої пожежі в 1526 році. Під час мандрівки підземеллями студенти оглянули виставку, присвячену історії Львова XIX-XX століть. З великою цікавістю вони прослухали розповіді про видатних мешканців міста – Андрея Шептицького, Соломію Крушельницьку, Івана Труша, Станіслава Лема, Роберта Домса, Івана Боберського, Євгена Коновальця та інших.

Відомо, що чим більше студенти залучені до різних позааудиторних заходів, тим вони краще навчаються. Такі заходи, як відвідування музеїв, знайомство з історичними та архітектурними пам'ятками, участь у відзначенні національних свят тощо, дозволяють іноземним студентам ближче познайомитися з українською історією та культурою.

За інформацією кафедри українознавства

БЕЗ ПРОТОКОЛІВ

● Спогади лікаря

Події, про які я збираюся розповісти читачам "АМ", – далеко не світового масштабу, але драматичні й життєво вирішальні для невеликої групи хворих та їхнього єдиного лікаря. А відбулися вони у Волинському краї... постривайте, скільки ж то років минуло? Шістдесят шість.

Було літо 1955 року. Мене, лікаря з однорічним (!) стажем, призначено на два місяці виконувачем обов'язків головного (і єдиного на той час) лікаря сільської лікарні в селі Д. – лікувальної установи потужністю в 10 стаціонарних ліжок плюс амбулаторія з аптечним пунктом. Персонал – двоє лікарів (один з яких саме збирався у залеглу за три роки відпустку, а друга вже рік перебувала в декретній відпустці), зубний лікар з середньою освітою, фельдшер (того часу хворий), дві медсестри, кухарка, декілька санітарок і "їздовий-дезинфектор-хінізатор-боніфікатор" – Варфоломій на ім'я.

Остання посада, що звучить якось піднесено-урочисто на кшталт "лорд-охоронець малої королівської печатки", мабуть, не зовсім зрозуміла сучасному читачеві. Насправді все дуже просто. У повоєнні роки населення того болотистого поліського краю потерпало від малярії. А тому в райцентрі функціонувала протималярійна станція, а в селах були на державній посаді "хінізатори" – особи, які розносили хворим на малярію хінін і слідкували, щоби пацієнт його таки прийняв досередини і запив водою (були й такі, що як тільки хінізатор відвернув свій погляд, випльовували "цю гидоту"). "Боніфікатори" виявляли ті болітця і ставки, в яких плодилися личинки малярійного комара і, час до часу, згідно з інструкцією, заливали їх поверхню гасом. Ви, напевно, зрозуміли, що гас у місцевості, позбавленій електропостачання, це – валюта, за яку можна виміняти що завгодно, скажімо, іншу рідину, яка звеселяє душу... Хлорне вапно, призначене для дезинфекції – теж валюта, ним відбілювали домоткане полотно. Я стільки уваги приділив сумісникові цих посад, та ще "водівеї особистого транспорту головного лікаря (однокінна двоколісна "бідка"), бо його роль у наступному оповіданні буде не з останніх...

Отож, коли мене скеровували на лікарську ділянку в Д., завідувач райздороввідділу сказав: "Ось, побачиш, що праця там – "не бий лежачого", село маленьке – довкола хутори, будеш, як на курорті". Він пошукав щось у звітах... "Оце глянь... бачиш – ліжка в "больниці" (з наголосом на "о") заповнюються хіба що пізно восени та в зимовий період".

Воно так і було – впродовж тижня, чи трохи довше, доки захеканий поліщук у личаках не приніс на руках хлопця років дванадцяти, що вже на перший погляд дозволяв поставити діагноз "менінгіт". З поблизького хутора... Коли ж принесли

"Бувають випадки, коли лікар мусить виконати втручання, для якого він не має належної кваліфікації. Це, звичайно, зменшує ступінь його відповідальності. Що ж, у практиці лікаря трапляються ситуації, які відбігають від викладеного в підручниках..."

*(Андрей ЦОЛЬ,
професор, фахівець із захисту прав людини)*

ще двох молодих людей в опістотонусі, з усіма неврологічними ознаками менінгіту, стало ясно – епідемія. Звідки взявся той злощасний менінгокок, так і не вдалося з'ясувати. А тут ще випала місячна норма дощу, що в цьому болотистому краю означало повний параліч навіть гужового чи й пішого сполучення поміж населеними пунктами. Нечисленні ґрунтові дороги ставали мочарами.

Я шалено крутив ручку телефону, кричав у трубку "Допоможіть! Пришліть інфекціоніста. Лаборанта, якісь ліки..." На тому боці телефонного дроту, напевне, крутили пальцем довкола скроні. "Як ми вам пришлемо?" Бо лише місцеві поліщуки вміли в таку погоду знайти стежки чи купини, якими можна було пробратися до райцентру. Наступного дня мокрий до нитки і втомлений до межі людської витривалості боніфікатор-хінізатор зняв з пліч торбу, в якій було декілька пляшок стерильного ізотонічного розчину, пляшечка спирту і коробка з 20 флаконами пеніциліну – єдиного доступного того часу, та й то обмежено, антибіотика.

Мій дорогий читачу! Нині до твоєї диспозиції – великий вибір антибіотиків, зокрема такі, що долають гемато-енцефалічний бар'єр. Є й інші – призначені для введення у спинномозковий канал. Лікування цереброспінального менінгіту передбачене протоколами. Все чітко регламентовано, розписано. А тоді... Двоє перших пацієнтів особливо страждали від нестерпного болю голови. Надмір спинномозкової рідини тиснув на мозкові оболонки. Я згадував усі сумні перспективи цієї ситуації, ось-ось довгастий мозок втиснеться у великий потиличний отвір... тиск на ядра блукаючого нерва... зупинка серця. Треба діяти, будь-що випустити надмір спинномозкової рідини.

Тож ще до згаданого приходу Варфоломія я знайшов посеред різного старого інструментарію дві голки, менш-більш придатні для спинномозкової пункції. Відчистив їх, загострив, дав скип'ятити і... з Богом. Я ще ніколи не робив поперекової спинномозкової пункції. Правда, спостерігав.

Двоє дужих дядьків, родичів першого пацієнта, тримали його, зігнутого у дугу. Я прислухався, напружений, наче тигр перед стрибком, до характерних перешкод на шляху голки: ось – фасція... далі... Раптом із голки вирвався струмінь рідини під тиском. Швидко не можна! Стоп! Пригальмовую мандреном. Бачу вираз полегші на обличчі хворого. Ось і все, що я міг того дня зробити трьом пацієнтам. Ще якісь анальгетики, серцеві...

*Любешів, 1954 рік.
У цьому будинку з почорнілих колод, щілини поміж якими зашпаровано мохом, мешкав молодий лікар Олександр Кіцера. Попри всі негаразди, Любешів став для нього доброю школою лікарської самостійності та школою життя*

Тим часом місця в стаціонарі заповнювалися. Настелили сінників у амбулаторії. Наявного медичного персоналу явно не вистачало. Тож за хворими доглядали їхні родичі, які затаборилися на території лікарні геть чисто, як у Альберта Швайцера...

Епідемія обмежилася декількома поблизькими хуторами. Попри це, максимальна кількість хворих, яких я лікував одночасно, сягала 21 чи 22. Зважте, це на одного лікаря з двома менш-більш придатними для спинномозкової функції голками і двадцятьма флаконами по 500 000 Од пеніциліну в кожному. Антибіотика явно замало для його регулярного дом'язового введення. Та й скільки його проникне у спинномозкову рідину? А якщо вводити його через пункційну голку?

Я вже чую обурені голоси моїх опонентів: "Пеніцилін! У спинномозковий канал! Та що ж ти, невіглаسه, робив. Пеніцилін, контактуючи з нервовими структурами, викликає судоми!" Нині я б не меншою мірою обурювався. А тоді: альтер-

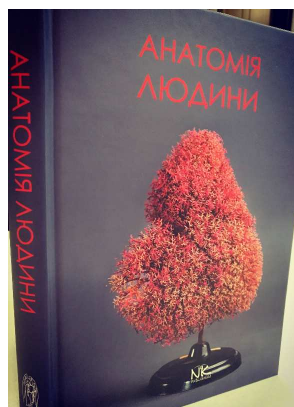
нативи – жодної. І я став вводити в спинномозковий канал хворих по 50 000 Од пеніциліну щодня. Пункції, пункції, пункції. Від ранку до пізнього вечора. Відпочивав, коли стерилізували голки, трохи довше – коли Варфоломій гострив їх на ручному точилі у коваля. І уявіть собі: усі мої хворі на менингіт, а було їх близько сорока, одужали. Епідемію стримала хутірна система, яку, вже тоді, радянська влада ліквідувала. Звісно – колективізм.

Чую ще одне несміливе запитання: вас, напевне, нагородили, ну, там, подяка із занесенням чи без, може, яка грамота? Нічогісінко! Але там, на дисках Всесвітнього Комп'ютера, як любив висловлюватися доцент Роман Николин, все це, напевно, зафіксовано.

А протоколів, молоді мої друзі, усе-таки треба дотримуватися. На те вони й протоколи!

Олександр КЩЕРА,
професор

"АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ" ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ

Нещодавно побачив світ підручник для студентів спеціальності "Фармація, промислова фармація" вищих медичних навчальних закладів "Анатомія людини" (Вінниця: Нова книга, 2021, 400 с.).

Підручник написано викладачами кафедри нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького під редакцією завідувачки кафедри, професорки **Лесі Матешук-Вацеби**. Видання укладено для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації для спеціальності 226 "Фармація, промислова фармація" у відповідності з освітньо-кваліфікаційними характеристиками та освітньо-професійними програмами підготовки фахівців і структуровано у відповідності з вимогами "Рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін" МОЗ України.

Підручник складається із передмови, 21 розділу, списку рекомендованої літератури та предметного покажчика латинських термінів. Опис кожного розділу ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, біофізики, латинської мови та інтегрується з цими дисциплінами, закладає основи для вивчення студентами клінічних дисциплін, сприяє формуванню умінь застосовувати знання з анатомії людини в процесі подальшого вивчення медицини та фармації, а також у майбутній професійній діяльності.

На початку кожного розділу подано лекційний матеріал, що є базою для розуміння та засвоєння матеріалу практичних занять. Теми лекційного курсу, представлені у підручнику, розкривають проблемні питання відповідних розділів анатомії людини. З допомогою підручника студенти матимуть змогу підготуватися до практичних занять, пізнати будову органів і систем органів людини, вміти оцінювати вікові, статеві та індивідуальні особливості органів людини. У кінці опису матеріалу кожного практичного заняття наведено контрольні запитання, тестові завдання і ситуаційні задачі для самостійного

опрацювання студентами відповідних тем, які не висвітлюються на лекціях і не входять до структури практичного заняття.

● На вашу книжкову полицю

Навчальний матеріал ілюстровано яскравими кольоровими рисунками та професійними фото до кожної теми, що сприяє кращому розумінню та засвоєнню інформації. Теоретичні викладки подано у дохідливій та зручній для сприйняття формі, що значно полегшує вивчення анатомії людини.

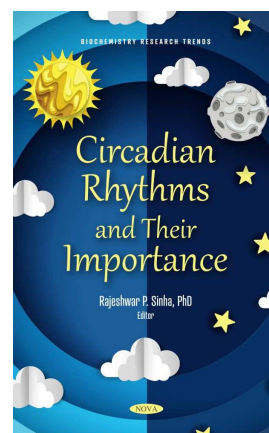
Слід зазначити, що увесь наклад підручника було замовлено закладами вищої медичної освіти України ще до виходу книги з друку.

За інформацією кафедри нормальної анатомії

За інформацією кафедри нормальної анатомії

ЦИРКАДНІ РИТМИ У ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ

У січні 2022 року вийшла у друк (а також стала доступною в електронній версії) монографія "Circadian Rhythms and Their Importance" – "Циркадні ритми та їх значення" (Sinha RP, editor). New York: Nova Science Publishers. 2022. ISBN:978-1-68507-547-7. <https://doi.org/10.52305/SEYX8054>. Series: Biochemistry Research Trends.

Приємно, що авторами розділу 9 "Features of Circadian Rhythms of Heart Rate Variability, Arterial Stiffness and Outpatient Monitoring of Blood Pressure in Diabetes Mellitus: Data, Mechanisms and Consequences" ("Особливості циркадних ритмів варіативності серцевого ритму, жорсткості артерій та амбулаторного моніторингу артеріального тиску при цукровому діабеті: дані, механізми та наслідки") є науковці Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького – доктор медичних наук, професор кафедри ендокринології **Вікторія Сергієнко**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри медичної біології, паразитології та генетики **Людмила Сергієнко** і доктор медичних наук, професор кафедри ендокринології **Олександр Сергієнко**.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників

Завідувачів кафедр:

- Біофізики – 1,0
(вимоги до претендентів: доктор біологічних наук, професор, стаж науково-педагогічної роботи не менше 10 років, знання іноземної (англійської) мови – В2)
- Радіології та радіаційної медицини – 1,0
(вимоги до претендентів: доктор або кандидат наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 10 років)
- Терапії №1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО – 1,0
(вимоги до претендентів: доктор медичних наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 10 років)
- Біологічної хімії – 1,0
(вимоги до претендентів: доктор біологічних наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 10 років)

Доцентів кафедр:

(вимоги до претендентів: кандидат наук, стаж науково-педагогічної роботи не менше 5 років, знання іноземної мови – В2)

- Дитячих інфекційних хвороб – 1,0
- Фтизіатрії і пульмонології – 1,0

- Епідеміології – 1,0
- Ортодонтії – 1,0
- Токсикологічної і аналітичної хімії – 1,0

Асистентів кафедр:

- Хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії – 0,5
- Терапевтичної стоматології ФПДО – 0,5

Перелік документів, які необхідно подати для участі у конкурсі: заяву про участь у конкурсі, написану власноруч; список наукових праць; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи).

Термін подання документів – один місяць з дня опублікування оголошення в газеті.

Документи надсилати за адресою:

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, канцелярія
вул. Пекарська, 69, м. Львів, 79010
Тел.: (032) 275-76-32

"СІЄМ, ВІЄМ, ПОСІВАЄМ, З НОВИМ РОКОМ ВАС ВІТАЄМ!"

● Українські традиції

В Україні з давніх часів існує традиція 14 січня відзначати Старий Новий рік. Вечір напередодні Старого Нового року, який називають Щедрим або Маланчиним вечором, є одним із найбільш улюблених свят українців. У цей час за багатим столом збирається вся родина, люди співають колядки, віншують, бажають своїм рідним і друзям здоров'я, щастя та добробуту на весь наступний рік.

Цьогоріч 14 січня у колективі НДІ епідеміології та гігієни Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького з метою відродження українських народних традицій відбулося святкування Старого Нового року. Цей захід, що об'єднав свята Маланки, Василя і Щедрий вечір, виявився дуже цікавим і барвистим.

Програма включала інформаційно-пізнавальну презентацію українських Різдвяно-новорічних свят з історичним екскурсом їх відзначення в Україні, яку зробив директор інституту, професор **Борис Кузьмін**. Велике зацікавлення викликав також перегляд фільму польського телебачення про нещодавнє урочисте святкування Різдва Христового у Латинському катедральному соборі у Львові.

Учасники свята провели час різноманітно та весело – з колядками і щедрівками, конкурсами на кращу вишиванку, частуванням смачною кутею, пампухами, узваром та солодощами. Присутні отримали вир яскравих і незабутніх емоцій. Віримо, що всі побажання та віншування були сказані в добрий час і наступний рік для нашого дружного колективу буде щедрим на добро й насагу до подальшої праці.

Учасники свята провели час різноманітно та весело – з колядками і щедрівками, конкурсами на кращу вишиванку, частуванням смачною кутею, пампухами, узваром та солодощами. Присутні отримали вир яскравих і незабутніх емоцій. Віримо, що всі побажання та віншування були сказані в добрий час і наступний рік для нашого дружного колективу буде щедрим на добро й насагу до подальшої праці.

Валентина СМОЛЬНИЦЬКА,
завідувачка наукової бібліотеки НДІЕГ

- Редакція залишає за собою право на скорочення і редагування тексту та відмову в публікації
- Відповідальність за достеменність інформації несе автор
- Публікації можуть містити думки, що не збігаються з позицією редакції
- При використанні надрукованих у газеті матеріалів посилання на джерело обов'язкове

Наклад 700

Замовлення № 0122

Підписано до друку 17.01 2022 р.

Газету віддруковано у друкарні ЛНМУ імені Данила Галицького

Газета Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Реєстраційне свідоцтво КВ № 932

Передплатний індекс – 08900

Засновник і видавець:

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького (ректор – д.фарм.н., проф., акад. НАМН України **Б.С. Зіменковський**)

Головний редактор – професор **Анатолій МАГЛЬОВАНІЙ**

Літературний редактор – **Алла СИНІЦЯ**

Технічний редактор – **Михайло ЯРЕМЧИШИН**

Адреса редакції:
 79010 м. Львів, вул. Шімзерів, 3а, теоретичний корпус
 ЛНМУ ім. Данила Галицького
 Тел./факс: (032) 275 58 75
E mail: almater@ukr.net